

Verantwoordelijke uitgever : Professor Louis Baeck,
Pro-dekaan van de Faculteit der Economische
en Toegepaste Economische Wetenschappen

De "Leuvense Economische Standpunten" worden opgevat als een vrije wetenschappelijke tribune waarin de stafleden van het Departement Economie en van haar onderzoekseenheid, het Centrum voor Economische Studiën, opiniërende studies en essays publiceren. De opzet bestaat erin om op bevattelijke wijze een reeks van inzichtsverhelderende en beleidsoriënterende economische standpunten te brengen. Onze beweeglijke wereld heeft hieraan wel behoefte.

Dergelijke reeks zal uiteraard verschillende opinies en denkstromingen brengen.

Leuvense Economische Standpunten zullen alleen de visie van de auteur vertolken. Zij kunnen dus niet doorgaan als de visie van een instelling.

Adres voor bestellingen :
Centrum voor Economische Studiën
Van Evenstraat 2B
B — 3000 LEUVEN

Prijs per aflevering : 100 F.
Postcheque : 000-0544830-78

Telefoon : 016 / 28.31.02 — 28.31.11

K.U.Leuven
Centrum voor Economische Studiën
E. Van Evenstraat 2b - B-3000 LEUVEN
Tel. (016) 28.31.02 - 28.31 11
Fax (016) 28.33.61
BTW BE 419.052.173

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT TE LEUVEN

DEPARTEMENT ECONOMIE

LEUVENSE ECONOMISCHE STANDPUNTEN

1992/61

**OVER FRANSE KOLONISATIE EN
BELGISCHE VERANKERING**

Paul DE GRAUWE
Katholieke Universiteit Leuven

maart 1992

Ik ben Nancy Verret dankbaar voor haar onderzoeksassistentie.
Verder dank ik Paul Van Rompuy voor zijn gewaardeerde opmerkingen.

D/1992/2020/05

INLEIDING

De geschiedenis van Vlaanderen wordt gekenmerkt door een ambivalente houding tegenover Frankrijk, waarin een affiniteit voor de Franse cultuur samengaat met vrees voor de Franse overheersing. Recentelijk is het spookbeeld van een imperialistisch Frankrijk weer opgedoken. De overnamegolf vanuit het buitenland waarin ook Franse ondernemingen een belangrijke rol spelen heeft bij velen de vrees aangewakkerd dat Frankrijk erop uit is België (en Vlaanderen) economisch in te palmen. Deze vrees heeft bij sommigen een nationalistische respons uitgelokt die nu vertaald wordt in het idee van Belgische verankering.

In dit artikel gaan we eerst na hoe belangrijk deze Franse investeringen zijn, en of de vrees voor een Franse economische kolonisatie au sérieux moet genomen worden. In tweede instantie onderzoeken we of een politiek van verankering het gepaste antwoord is.

1. DE OMVANG VAN DE BUITENLANDSE DIRECTE INVESTERINGEN

Hoe belangrijk zijn de Franse directe investeringen in België? Geven ze aanleiding tot een mogelijke Franse kolonisatie van het Belgische bedrijfsleven? Op deze vragen proberen we hier een antwoord te formuleren. We doen dit aan de hand van de statistieken die door de OESO en door de betrokken landen worden samengebracht over de directe buitenlandse investeringen¹. Uit deze statistieken kunnen een aantal conclusies getrokken worden over het belang van de Franse directe investeringen in België.

---

¹ Directe buitenlandse investeringen zijn investeringen die tot doel hebben een effectieve controle te verwerven over buitenlandse ondernemingen. Deze investeringen kunnen de vorm aannemen van het oprichten van een buitenlands filiaal of van het verwerven van een participatie in het kapitaal van een buitenlandse onderneming. Bij deze laatste vorm van buitenlandse investering stelt zich de vraag hoe groot de participatie moet zijn om een effectieve controle te kunnen uitoefenen. Verschillende landen hanteren hier verschillende criteria. In de VS is er sprake van directe buitenlandse investering zodra meer dan 10 % van de aandelen in buitenlandse handen valt. De Duitse overheid hanteert 25 % als richtsnoer, de Japanse 30 %.

Ten eerste, zoals blijkt uit tabel 1, heeft Frankrijk meer dan andere landen directe investeringen in België ondernomen gedurende 1980-90. Het verschil met Duitsland is echter relatief klein. Over het hele decennium hebben deze twee landen elk voor ongeveer 300 miljard aan directe investeringen uitgevoerd in België. In derde instantie komt Nederland dat toch nog goed was voor 230 miljard aan directe investeringen in België. Het aandeel van Frankrijk in de totale stroom van buitenlandse investeringen in België bedroeg 30 % tegenover 26 % voor Duitsland en 21 % voor Nederland². Indien er een Franse wil is tot koloniseren, dan kan met bijna evenveel recht gesproken worden van een Duits kolonisatiegevaar.

Het belang van de Franse directe investeringen gedurende de jaren tachtig is vooral het gevolg van de overname van de Société Générale. In figuur 1 laten we de jaarlijkse cijfers van de investeringsstroom zien. We beperken ons hier tot de drie (voor België) belangrijke landen. Hieruit blijkt dat de Franse directe investeringsstroom geconcentreerd is in twee jaren, nl. 1988 en 1989. Sindsdien is er een belangrijke terugval van de Franse directe investeringen, en komt Frankrijk in derde positie na Duitsland en Nederland.

Een tweede belangrijk element i.v.m. de buitenlandse investeringen heeft te maken met het feit dat buitenlandse investeringen in twee richtingen gebeuren. Buitenlandse investeerders komen naar België, en Belgische ondernemingen investeren in het buitenland. Tabel 2 toont deze buitenlandse directe investeringen door Belgische ingezetenen, en tabel 3 toont het saldo van de in- en de uitstroom van directe investeringen.

---

² Noteer dat het belang van Frankrijk, Duitsland en Nederland overschat is door het feit dat de statistieken van Japan en het Verenigd Koninkrijk onvolledig zijn.

Tabel 1 : Buitenlandse directe investeringen in België (cumulatief 1980-90)

	miljard F	aandeel
Verenigde Staten	151.6	14.0 %
Japan ^(a)	48.1	4.4 %
Frankrijk	325.7	30.0 %
Duitsland	286.0	26.4 %
Nederland	230.3	21.2 %
Verenigd Koninkrijk ^(b)	42.4	3.9 %
Totaal	1084.1	

Bron : Periode 1980-87: OECD, International Direct Investment and the New Economic Environment, Paris, 1989.

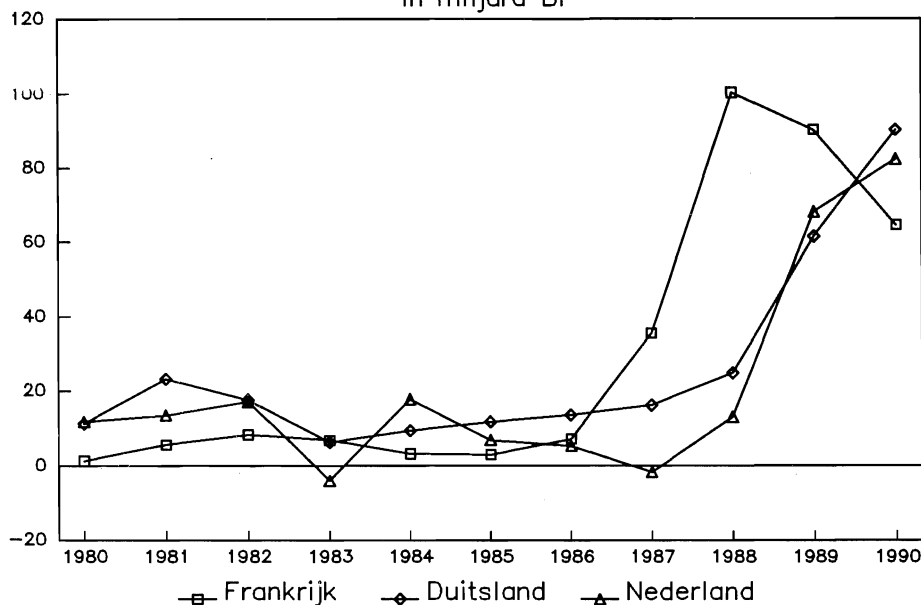
Periode 1988-90: US, Survey of Current Business; Deutsche Bundesbank, Statistische Beihefte der Monatsberichte, Reihe 3; Balance des paiements de la France.

Voor Nederland is de bron: De Nederlandsche Bank, Quarterly Bulletin, voor de hele periode.

Noot : (a) De gegevens van Japan hebben betrekking op de periode 1980-89.
 (b) De gegevens van het V.K. hebben betrekking op de periode 1981-86, en onderschatten dus in ruime mate de omvang van de Britse investeringen in België.

Figuur 1 :

Buitenlandse investeringen in België, 1980-90
in miljard BF

Het meest opvallende is dat België een belangrijke netto-instroom van directe buitenlandse investeringen kent. Zo bedroeg de totale *netto* instroom gedurende 1980-90 ongeveer 600 miljard F. Nog anders uitgedrukt, de instroom aan buitenlandse directe investeringen is meer dan twee maal groter dan de uitstroom. Dit wijst erop dat België als een aantrekkelijk investeringsland wordt aanzien in de rest van de wereld. Deze situatie vinden we ook terug i.v.m. de investeringsstromen tussen Frankrijk en België : de bewegingen van Frankrijk naar België waren ongeveer tweemaal groter dan van België naar Frankrijk.

Tabel 2 : Belgische directe investeringen in het buitenland (cumulatief 1980-90)

	miljard F	aandeel
Verenigde Staten	146.7	30.6 %
Japan	-	-
Frankrijk	147.3	30.8 %
Duitsland	-12.1	-2.5 %
Nederland	168.7	35.2 %
Verenigd Koninkrijk	28.5	5.9 %
Totaal	478.9	

Bron : Zie tabel 1.

Noot : Zie tabel 1.

Tabel 3 : Saldo van directe buitenlandse investering in en van België (cumulatief 1980-90; + is netto-instroom)

	miljard F
Verenigde Staten	5.1
Japan	48.1
Frankrijk	178.3
Duitsland	298.1
Nederland	61.5
Verenigd Koninkrijk	14.0
Totaal	604.1

Bron : Zie tabel 1.

Noot : Zie tabel 1.

2. HET ECONOMISCH BELANG VAN DIRECTE BUITENLANDSE INVESTERINGEN

De voorgaande gegevens geven nog geen inzicht in het belang van de buitenlandse directe investeringen voor de Belgische economie. In deze sectie gaan we op twee manieren tewerk om het quantitatief belang van deze investeringen te meten.

Ten eerste, buitenlandse directe investeringen doen een claim ontstaan op de kapitaalstock van ondernemingen in België. Om het belang van deze buitenlandse directe investeringen te schatten relateren we ze daarom tot de bruto kapitaalvorming van Belgische particuliere ondernemingen gedurende dezelfde periode³.

In tabel 4 tonen we het aandeel van de buitenlandse directe investeringen in de binnenlandse bruto kapitaalvorming van Belgische particuliere bedrijven gedurende 1980-90. Het meest opvallende is het relatief klein aandeel van deze buitenlandse directe investeringen. Het aandeel van Frankrijk is slechts 5,6 % (Duitsland 5,0 %, Nederland 4,0 %). M.a.w. de directe investeringen van Franse ingezetenen in België gedurende 1980-90 bedroegen slechts iets meer dan 5 percent van de investeringen in fysisch kapitaal die gedurende diezelfde periode door ondernemingen in België werden uitgevoerd. Dit lijkt wel klein om van kolonisatie te kunnen spreken.

Een tweede manier om het belang van de buitenlandse investeringen in de Belgische economie te meten bestaat erin te onderzoeken hoeveel ondernemingen in België in buitenlandse handen zijn. Onlangs werd hierover door Herman Daems en Peter Van de Weyer⁴ interessant cijfermateriaal gepubliceerd. We maken hier gebruik van deze gegevens.

---

³ Idealiter zouden we hier de stock van aandelen in het bezit van niet ingezetenen moeten relateren tot de kapitaalstock van Belgische ondernemingen. Deze stockvariabelen zijn echter niet voorhanden. Daarom werken we met de cumulatieve stromen sinds 1980.

⁴ Zie Herman Daems en Peter Van de Weyer, Analyse van de eigendomstructuren : Kernbevindingen, Koning Boudewijnstichting, Brussel, 19 juni 1991. Al de gegevens in deze studie hebben betrekking op de top 3100 bedrijven. Deze bedrijven zijn verantwoordelijk voor 72 percent van de totale toegevoegde waarde van ondernemingen in België.

Tabel 4 :Aandeel van buitenlandse directe investeringen in binnenlandse kapitaalvorming (1980-90)

Verenigde Staten	2.6 %
Japan	0.8 %
Frankrijk	5.6 %
Duitsland	5.0 %
Nederland	4.0 %
Verenigd Koninkrijk	0.7 %
Totaal	18.8 %

Bron : Zie tabel 1 en Nationale Bank van België, Jaarverslagen.

Noot : De bruto kapitaalvorming heeft hier betrekking op de particuliere ondernemingen. Niet inbegrepen is de bruto kapitaalvorming door de Belgische overheid.

In tabel 5 wordt het aandeel weergegeven van de (top 3100) ondernemingen in België die in buitenlandse handen zijn. De cijfers hebben betrekking op het jaar 1989. We merken op dat ongeveer één derde van de top 3100 bedrijven in buitenlandse handen zijn. De tabel laat ook zien dat 5 % van deze bedrijven in Franse handen zijn. Hiermee komt Frankrijk op de derde plaats, na de Verenigde Staten en Nederland, die een grotere controle uitoefenen op het bedrijfsleven in België. Noteer dat de classificatie van landen hier anders is dan in tabel 4 omdat ze betrekking heeft op de eigendomstructuur die bereikt werd in 1989, en die het resultaat is van buitenlandse investeringen uit de hele voorgaande geschiedenis (dus ook investeringen vóór 1980).

In tabel 6 wordt het aandeel weergegeven van de toegevoegde waarde die door buitenlandse ondernemingen wordt gecreëerd. De resultaten lopen in dezelfde lijn als in de vorige tabel. Ongeveer 43,5 % van de toegevoegde waarde van de top 3100 ondernemingen in België wordt gerealiseerd door buitenlandse ondernemingen. Frankrijk neemt hier 7 % voor zijn rekening, en komt hiermee achter de V.S. (12,6 %) en Nederland (8 %) te liggen. De cijfers van deze tabel en van de voorgaande wijzen erop dat, alhoewel Frankrijk belangrijk is, haar aandeel te

klein is om te kunnen stellen dat dit land een overheersende invloed uitoefent op het bedrijfsleven in België.

Tabel 5 : Ondernemingen in België (top 3100) in buitenlandse handen in 1989 (aandelen in percent)

Verenigde Staten	8.0
Nederland	5.4
Frankrijk	5.1
Duitsland	3.8
Verenigd Koninkrijk	3.8
Zwitserland	1.4
Japan	1.3
Zweden	1.0
Andere	2.4
Totaal	32.3

Bron : Herman Daems en Peter Van de Weyer, Analyse van de eigendomsstructuren, Koning Boudewijnstichting, 1991.

Noot : In buitenlandse handen betekent hier dat minstens 50 % van het aandelenkapitaal in buitenlandse handen is.

Tabel 6 :Toegevoegde waarde van ondernemingen in België in handen van buitenland in 1989 (aandeel in percent)

Verenigde Staten	12.6
Nederland	8.0
Frankrijk	7.0
Duitsland	5.7
Verenigd Koninkrijk	3.7
Zwitserland	1.3
Japan	1.3
Zweden	1.3
Andere	2.6
Totaal	43.5

Bron : Zie tabel 5.

Noot : Zie tabel 5.

Het voorgaande kunnen we als volgt samenvatten. De Franse directe investeringen in België zijn gedurende de jaren tachtig fors gestegen. Het economisch belang van deze Franse investeringen wordt echter gemakkelijk overschat. Zo blijkt, bij voorbeeld, dat de Franse directe investeringen in het Belgische bedrijfsleven gedurende 1980-90 amper meer dan 5 % uitmaken van de investeringen in fysisch kapitaal door de in België gevestigde bedrijven gedurende dezelfde periode. Bovendien wordt (anno 1989) slechts 5 % van de ondernemingen in België gecontroleerd door Frans kapitaal. Deze ondernemingen in Franse handen zijn verantwoordelijk voor nauwelijks 7 % van de toegevoegde waarde. De Verenigde Staten en Nederland hebben een grotere greep op het bedrijfsleven in België. Weinigen spreken vandaag van een Nederlandse of van een Amerikaanse kolonisatie.

Het gevaar dat de Franse greep op het bedrijfsleven in de toekomst zou toenemen moet ook gerelativeerd worden. Sinds de overnamestrijd rond de Generale is beslecht, zijn de Franse directe investeringen sterk teruggevallen. Ze komen vandaag (in 1990) op de derde plaats, na Duitsland en Nederland.

Deze cijfers leiden tot de conclusie dat indien de Fransen complotten smeden om het Belgische bedrijfsleven in te palmen, ze niet alleen staan. Men zou hetzelfde kunnen vertellen over Amerika, Nederland en Duitsland. Bovendien, staan de Franse comploteurs nog niet ver. Om een echte greep op het Belgische bedrijfsleven te krijgen zullen ze nog massale investeringen moeten doen. De recente statistieken schijnen er niet op te wijzen dat dit hun bedoeling is.

3. ZIN EN ONZIN VAN COMPLOT-THEORIEËN

Om de gegrondheid van complot-theorieën na te gaan kan het ook interessant zijn vanuit de theorie te vertrekken en de vraag te stellen welke de objectieven kunnen zijn van investeerders.

In een marktsysteem waar concurrentie heerst zullen investeerders erop uit zijn hun rendement te maximiseren. Diegenen die dit niet doen maken meestal verlies en worden door meer succesrijke individu's of ondernemingen verdrongen. Dit rendementsobjectief is hetzelfde voor binnen- en buitenlandse investeerders. Beiden zullen proberen het ingezette kapitaal maximaal te doen renderen.

Wanneer een buitenlandse investeerder, hij weze Frans, Duits of Amerikaans, een binnenlandse onderneming overneemt dan is hij in eerste instantie bekommerd om de goede gezondheid van deze onderneming. Het feit alleen dat deze buitenlandse investeerder de Belgische onderneming overneemt betekent dat deze investeerder, meer dan de Belgische eigenaar, gelooft in de toekomstmogelijkheden van het bedrijf.

Er is dan ook geen reden waarom deze buitenlandse investeerder zomaar een Belgische onderneming die hem veel geld opbrengt, zou afstoten. Wanneer dit wel gebeurt, zal dit meestal zijn omdat de betreffende onderneming niet meer aan de rendementsverwachtingen beantwoordt. Dit is echter ook het ogenblik waarop de onderneming zou verkocht worden indien de eigenaar een Belgische investeerder zou zijn. Nog anders uitgedrukt, in een concurrentiële omgeving zullen ook binnenlandse investeerders hun aandelen afstoten wanneer de onderneming niet rendeert. De Belgische aandeelhouders zullen, wanneer de verwachte

rendementen tegenvallen, zoals de buitenlandse aandeelhouders, hun aandelen van de hand doen.

Het is ook belangrijk er hier op te wijzen dat als een investeerder zijn aandeel in een onderneming afstoot, die onderneming nog niet verdwijnt. Het fysisch en menselijk kapitaal blijft bestaan. Een andere belegger kan door reorganisatie opnieuw cash-flow genereren. Indien zo een belegger niet opdaagt betekent dit meestal dat niemand nog van oordeel is dat de onderneming kan geherstructureerd worden tot een winstgevend concern. Ook dan nog kan de overheid instappen indien ze van oordeel zou zijn dat dit wel kan. Dus als Franse investeerders Belgische bedrijven opkopen, betekent dit niet dat België haar menselijk en fysisch kapitaal verliest. Deze blijft in België en is onafhankelijk van de eigendomstructuur van de ondernemingen.

Tegenover de voorgaande redeneringen zou kunnen ingevoerd worden dat de Franse investeerders, vooral als ze Franse staatsondernemingen zijn, zich niet zozeer laten leiden door economisch rendement, maar wel door "geo-politieke" doelstellingen.

Het is niet altijd duidelijk wat met geo-politieke objectieven bedoeld wordt. Meestal wordt hier gesuggereerd dat de Franse overheid door economische controle op het bedrijfsleven in België ook een politieke invloed nastreeft, die ze dan kan aanwenden om de machtspositie van Frankrijk in Europa te verstevigen. Dit zou nodig zijn om de toegenomen politieke invloed van Duitsland tegen te werken.

Laten we aannemen dat dit het geval is en dat de recente Franse bedrijfsovernamen in België inpassen in deze strategie. De empirische evidentie van de vorige sectie duidt echter aan dat de Franse geo-politiekers nog een hele weg af te leggen hebben, dat de Amerikanen en de Nederlanders een voorsprong hebben, en dat de Duitsers haast even ver staan. De Fransen zullen dus nog veel meer moeten investeren in België om de invloed te kunnen uitoefenen die ze wensen. Dit zal tot gevolg hebben dat de prijs van Belgische aandelen zal stijgen, hetgeen op zijn beurt het rendement van de Franse investeringen in België doet dalen. Vermits we hier toch in geo-politieke schema's denken, is het redelijk aan te nemen dat de Amerikanen en de Duitsers ook niet wars zullen zijn van geo-politieke overwegingen. De kans bestaat dat ze ook hun investeringen in België

zullen opdrijven om de Franse invloed te counteren. Het gevolg zal zijn dat de prijs die zal moeten betaald worden door investeerders die politieke doelstellingen nastreven zeer hoog zal zijn. Wij Belgen kunnen ons alleen maar in de handen wrijven. Als Fransen, Duitsers, en Amerikanen wedijveren om eigenaar te worden van onze ondernemingen zal er veel geld het land binnenstromen. We zullen er wel bij varen. Het is zeer twijfelachtig of Fransen, Duitsers en Amerikanen die in zo een machtsstrijd veel geld zullen verliezen, dit interessant zullen blijven vinden. De recente evidentie i.v.m. de teruglopende Franse investeringen in België suggereert dat dit effect misschien reeds aan de gang is. De hoge prijs die de Fransen hebben moeten betalen voor de Generale zou hen wel kunnen afschrikken van verdere geo-politieke avonturen.

Het lijkt dan ook logisch te concluderen dat zelfs indien sommige Franse investeerders boze plannen smeden, de financiële werkelijkheid hen vlug zal overhalen om een dergelijke strategie te laten varen.

4. OVER VERANKERING EN NATIONALISME

De Franse "dreiging" heeft ertoe geleid dat oude ideeën over de rol van de overheid in het economisch leven opnieuw worden opgepoetst. Nu heet het dat de overheid er moet voor zorgen dat er een Belgische (of is het een Vlaamse ?) verankering blijft bestaan in een aantal "strategische" sectoren.

Dit idee van een noodzakelijke Belgische verankering wordt nu vooral in de discussie omtrent de privatisering van de overheidsbedrijven gretig gehanteerd. Privatisering zou er kunnen toe leiden dat een meerderheid van de aandelen van de RTT, bij voorbeeld, in buitenlandse handen valt. Dit zou onaanvaardbaar zijn omdat we op die manier de controle verliezen over deze strategische sector.

Het idee van verankering klinkt mooi in theorie. De vraag is wat het in de praktijk zal betekenen. Laten we het even toepassen op de privatisering van de RTT. Een Belgische verankering kan dan twee dingen betekenen. Ten eerste, kan het betekenen dat de overheid aandelen verkoopt met de beperking dat buitenlandse kopers nooit meer dan de helft van de aandelen in hun bezit mogen hebben. In

deze visie van verankering moet een controlerende meerderheid van de aandelen in Belgische privé handen blijven. Ten tweede, kan verankering ook betekenen dat de Belgische overheid de meerderheid van de aandelen behoudt. In deze visie kan de privé sector slechts een minderheidsparticipatie verwerven. Deze beperkingen moeten er dan zorg voor dragen dat de beslissingscentra in België blijven. Dit zou beter moeten zijn voor de Belgische burger.

Laten we eens onderzoeken wat de eerste vorm van verankering praktisch inhoudt. In eerste instantie betekent het dat buitenlandse kopers van RTT-aandelen zullen moeten geweerd worden. Dit zal de vraag naar RTT-aandelen beperken en op zijn beurt de prijs van de RTT-aandelen verminderen in vergelijking met een situatie waarin buitenlandse kopers vrij zouden kunnen bieden voor RTT-aandelen. Wie wordt er beter van een dergelijke beperking (verankering)? Het antwoord is duidelijk: De Belgische financiële groepen die nu reeds op de loer liggen om een stuk van de kroonjuwelen van de staat te kopen. Verankering betekent voor hen dat ze de RTT voor een gunstprijsje zullen kunnen kopen. Het spreekt vanzelf dat het idee van verankering in deze financiële middens een zekere populariteit geniet.

Wie wordt er slechter van een dergelijke verankering? De staatskas (m.a.w. de belastingbetaler) die minder zal verdienen op deze verkoop van RTT-aandelen. Verankering heeft hier dus een prijs die de belastingbetaler zal moeten dragen. Toch zou men nog kunnen argumenteren dat deze prijs moet betaald worden om ervoor te zorgen dat de RTT-aandelen in Belgische handen blijven zodat de strategische belangen van België gevrijwaard kunnen worden. De vraag die zich hier natuurlijk stelt is waarom Belgische financiële groepen meer bekommerd zullen zijn om het "Belgische belang" (wat dit ook moge zijn) dan buitenlandse groepen. Zal een man zoals Albert Frère (een Belg) zich in zijn investeringsstrategie meer dan de eigenaars van de Société Générale (Fransen) laten leiden door overwegingen van Belgisch nationaal belang? Het is hoogst onwaarschijnlijk. Beiden zullen zich laten leiden door rendement. En dit is trouwens een goede zaak. Op rendement beluste investeerders zullen het RTT-management, dat barst van de politiek benoemden, dwingen om grote kuis te houden en om betere managementsmethoden toe te passen. Dit zal gebeuren of de eigenaars Fransen of Belgen zijn. Op die manier zullen ze ervoor zorgen dat de kwaliteit van onze telefoonservice verbetert. Het Belgisch nationaal belang bestaat hier in een goedwerkend systeem van telecommunicatie. Er is dan ook geen enkele reden

waarom de Belgische belastingbetaler, in naam van de verankering, aan grote Belgische financiële groepen een geschenk zou geven.

De tweede vorm van verankering stelt dat de overheid een meerderheidsparticipatie moet kunnen behouden in de RTT. In deze vorm van verankering wordt slechts partieel geprivatiseerd. Deze vorm van verankering is een pleidooi voor de status-quo. Immers, wanneer de Belgische overheid de controle behoudt in de RTT kan alles bij het oude blijven. Verankering betekent hier dan ook het verankeren van de gevestigde posities. De vakbonden kunnen *de facto* heer en meester blijven in de overheidsbedrijven. En het politiek benoemd management wordt eveneens verankerd. Deze vorm van verankering is dus niets anders dan een slogan die gebruikt wordt om andere belangen toe te dekken, m.n. de belangen van drukkingsgroepen zoals de vakbonden die hun greep op staatsondernemingen bij privatiseren dreigen te verliezen, en de belangen van het politiek benoemd management.

Deze verankering zal ook door de belastingbetaler gedragen worden. Immers, wanneer de overheid slechts bereid is een minderheidsparticipatie in de overheidsbedrijven te verkopen, zullen de privé investeerders niet dezelfde interesse vertonen als wanneer ze een meerderheidsparticipatie nemen. In dit laatste geval zullen ze de overheidsbedrijven kunnen reorganiseren zodat deze winstgevender kunnen worden. Privé investeerders zullen dan bereid zijn een premie te betalen om deze meerderheidsparticipatie te verwerven. Als ze slechts een minderheid van de aandelen krijgen zullen ze die premie niet willen betalen, omdat ze de nodige herstructureringen niet zullen kunnen doorvoeren. In een dergelijke partiële privatisering zal de overheid de aandelen tegen een te lage prijs moeten verkopen.

BESLUIT

Complot-theorieën zijn in de geschiedenis altijd populair geweest. Het lijkt een historische noodzakelijkheid te zijn dat volkeren een andere groep mensen aanwijzen als plannensmeders die erop uit zijn de eigen volksgemeenschap te overheersen. De Franse investeerders lijken vandaag die rol toebedeeld te krijgen in Vlaanderen. De historische en culturele factoren die tot een dergelijke situatie leiden, hebben meestal niets met feiten te maken.

In dit artikel werd de empirische evidentie over de directe buitenlandse investeringen onderzocht. Hieruit blijkt dat de Franse directe investeringen in België gedurende 1980-90 niet veel groter waren dan de Duitse, en dat ze sinds de Generale-affaire sterk zijn gedaald. Bovendien is het aandeel van deze Franse directe investeringen in het geheel van de kapitaalvorming door Belgische particuliere ondernemingen nog geen 6 %, terwijl het aantal ondernemingen in België dat in Franse handen is, nauwelijks 5 % bedraagt (en lager dan de Amerikaanse en Nederlandse aandelen). Deze ondernemingen in Franse handen creëren amper 7 % van de toegevoegde waarde in België. Deze aandelen zijn zo klein dat de vrees voor Franse overheersing van het Belgische bedrijfsleven misplaatst is. Men zou met evenveel recht kunnen spreken van een Amerikaanse, een Nederlandse of een Duitse kolonisatiedrang.

Het lijkt er dus op dat de vrees voor het Franse economisch imperialisme niet het gevolg is van objectief waarneembare fenomenen, wel van culturele en historische processen, waarin voor Vlaanderen de Franse nabijheid als iets dreigends wordt ervaren. De slag der gulden sporen wordt opnieuw opgevoerd, zij het vandaag tegen een collectieve hersenschim.

Deze vrees voor het Franse gevaar wordt gretig aangegrepen door sommigen om te pleiten voor een Belgische "verankering" wanneer een aantal overheidsbedrijven zouden geprivatiseerd worden. We hebben hier betoogd dat een dergelijke verankering alleen ten goede zal komen aan de Belgische financiële groepen die, in afwezigheid van buitenlandse concurrentie, aandelen in de overheidsbedrijven aan een gunstprijs zullen verwerven. Verankering betekent ook dat de vakbondsmacht in de overheidsbedrijven onaangeroerd blijft, en dat het politiek

benoemd management zijn positie behoudt. Het idee van een Belgische verankering betekent geenszins dat het Belgische algemeen belang zal gevrijwaard worden. Integendeel, de belastingbetaler zal de prijs van verankering betalen.

LEUVENSE ECONOMISCHE STANDPUNTEN

- 1976 — 1. Louis BAECK, De inflatoire groeimachine. (uitgeput)
2. Paul DE GRAUWE, Theo PEETERS, De recente inflatie : een structureel of een monetair probleem ? (uitgeput)
- 1977 — 3. Karel TAVERNIER, Krachtlijnen voor een Belgisch stabilisatiebeleid. (uitgeput)
4. Paul DE GRAUWE, Korporatisme en werkloosheid, (uitgeput)
5. Paul VAN ROMPUY, Enkele structurele aspecten van de crisis. (uitgeput)
6. Louis BAECK, Naar een nieuwe groeicyclus met een ander groeipatroon.
- 1978 — 7. Louis BAECK, Politiek verantwoordelijk handelen en socio-economisch optimum. (uitgeput)
8. Paul DE GRAUWE, Bureaukratische controle en het economisch systeem.
9. Paul VAN ROMPUY, Guido DE BRUYNE, De regionalisatie economisch bekeken. (uitgeput)
10. Louis BAECK, De nieuwe internationale economische orde en haar kritische tegenhangers. (uitgeput)
11. Theo PEETERS, Economisch federalisme : lessen uit het buitenland.
12. Dirk HEREMANS, Economische autonomie en economische unie, krachtlijnen voor een duurzame oplossing.
- 1979 — 13. Paul DE GRAUWE, Arbeidsduurvermindering en tewerkstelling.
14. Economisch Federalisme. (uitgeput)
Deel I : Financiële middelen en herverdeling, Paul VAN ROMPUY, Albert VERHEIRSTRAETEN, Regionale Herverdelings- en Financieringsstromen.
Theo PEETERS, Financiële middelenvoorziening voor gemeenschappen en gewesten.
15. Economisch Federalisme.
Deel II : Organisatie en bevoegdheden, Dirk HEREMANS, Verkaveling van bevoegdheden en economische unie.
Vic VAN ROMPUY, Economisch stelsel en verdeling van bevoegdheden.
- 1980 — 16. Guy CLEMER, Karel TAVERNIER : Tewerkstelling en inkomensmatiging in België : een onvermijdelijke keuze.
17. Louis BAECK, Lokomotief strategie : met stoom uit de Eurovalutamarkt. (uitgeput)
18. Michel DOMBRECHT, Theo PEETERS, Sanering van de overheidsfinanciën : gevaarlijk of onvermijdelijk ?
- 1981 — 19. Paul DE GRAUWE, Marcia DE WACHTER, Produktie, tewerkstelling en verdeling. Een neo-liberale benadering.

20. Louis BAECK, De jaren tachtig in perspectief. (uitgeput)
  21. Paul VAN ROMPUY, Patrick VAN CAYSEELE, Raming van de regionaliseerde lopende rekening van de overheid in 1979.
- 1981 — 22. Paul DE GRAUWE, Loonkosten, energiekosten en kapitaalkosten. België gedurende 1970-1980. (uitgeput)
23. Frans SPINNEWYN, Een verzekeringstechnische benadering van de werkloosheidsverzekering.
- 1982 — 24. Louis BAECK, Herstelbeleid, vroeger en nu.
25. Paul DE GRAUWE, Marc JANSSENS, Aanbodeconomische effecten van de belastingdruk in België.
- 1983 — 26. Paul DE GRAUWE, Guy VERFAILLE, Linkse en rechtse gezondheid-sindicatoren van de Belgische Economie.
27. Louis BAECK, Hoe de crisis ombuigen. (uitgeput)
  28. Paul VAN ROMPUY, Maatschappelijke keuze en economische crisis.
  29. Vic VAN ROMPUY, Erik SCHOKKAERT, Begrotingstekorten, Rentelasten en Openbare schulden in België. Een kijk op halflange termijn.
- 1984 — 30. Dirk HEREMANS, Hans GEEROMS, Marktsector en budgetsector in België. Grenzen aan het overheidsbeslag ?
31. Paul DE GRAUWE, Guy VERFAILLE, Zijn de rentelasten van de overheidsschuld ondraaglijk geworden ?
- 1985 — 32. Louis BAECK, De wonderbare wereld van de economische paradigma's. (uitgeput)
33. Paul VAN ROMPUY, Solidariteitsmechanismen in federale staten.
  34. Louis BAECK, De V.S. en de E.G. : vergelijking op lange termijn.
  35. Louis BAECK, Het economisch denken in het Spanje van de 16e en 17e eeuw.
  36. Guido DE BRUYNE, Paul DE GRAUWE, Herverdeling van het werk en makro-economisch evenwicht.
  37. Paul VAN ROMPUY, Arbeidsmarktflexibiliteit en werkloosheid.
- 1987 — 38. Paul DE GRAUWE, Anne FREMAULT, Micro- en macro-economische effectiviteit van de Belgische prijsreglementering.
39. Louis BAECK, Kentering in de westerse economie.
  40. Johan MORTELMANS, Erik SCHOKKAERT, Lode BERLAGE, Robert VERTONGHEN, De economische wenselijkheid van een snelspoorverbinding door België.
  41. Louis BAECK, De aandelenbeurzen, 1982-87 : het lustrum van de stier.
  42. Lode BERLAGE, Dirk TERWEDUWE, Grondstoffenuitvoer van ontwikkelingslanden : machtsmiddel of struikelblok ?
- 1988 — 43. Louis BAECK, De westerse economie na de krach. (uitgeput)
44. Filip ABRAHAM, Nationale vakbonden, interprofessionele loonakkoorden en economische politiek.

45. Paul VAN ROMPUY, m.m.v. Valentijn BILSEN, 10 jaar financiële stromen tussen de gewesten in België.
46. Dirk HEREMANS, Bevoegdheidsverdeling en economische autonomie. De staatshervorming in het licht van 1992.
47. Wim MOESEN, Dirk HEREMANS, Paul VAN ROMPUY, Mark EYSKENS, Bedenkingen bij de nieuwe financieringsvoorstellen voor gewesten en gemeenschappen.
48. Vic VAN ROMPUY, Overheidstekort, overheidsschuld en economische welvaart. Toepassing op België 1947-1988.
- 1989 — 49. Lodewijk BERLAGE, België en de schulden van de Afrikaanse lage inkomenslanden.
50. Jacques DREZE, Schuld en coöperatie in de mondiale economie.
51. Paul DE GRAUWE, Milieuvriendelijke groei : utopie of werkelijkheid ?
- 1990 — 52. Paul VAN ROMPUY, Europese ankerpunten voor het belgisch begrotingsbeleid.
53. Louis BAECK, De jaren '90 : een Europees decennium.
54. Paul DE GRAUWE, Stef PROOST, Erik SCHOKKAERT, Denise VAN REGEMORTER, Het milieubeleid in Vlaanderen. Een economische visie.
55. Paul DE GRAUWE, Wim VANHAVERBEKE, Competitiviteit, oliecrisis en loonindexering.
56. Wim MOESEN, Begrotingen, beleid en beheer. Over de besparingsvoorstellen, wat ze zijn en wat ze niet zijn.
- 1991 — 57. D. HEREMANS, M. DE BROECK, Overheidsschuld en financiële markten in de branding.
58. Louis BAECK, Bruno VAN ROMPUY, Golfoorlog : geopolitiek, petroleum en islam.
59. Paul DE GRAUWE, Koen STRAETMANS, Het programma-akkoord in de petroleumsector. Een ondoelmatig systeem van prijzencontrole.
60. Paul DE GRAUWE, Denkoefeningen over de regionalisering van de Belgische overheidsschuld.